کد خبر: ۴۰۸۴۶۹
دوشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۱ ۹:۳۹

چرا کودکان به موزه نمی‌روند؟&#۴۷; مقصر اصلی کیست؟

رییس اداره موزه و موسسه کتابخانه موزه ملی ملک در خصوص بحث تقویت رابطه موزه و کودکان توضیحاتی را ارائه داد.

به گزارش سایت خبری پرسون، رضا دبیری‌نژاد ـ رییس اداره موزه و موسسه کتابخانه موزه ملی ملک ـ معتقد است: امروز حوزه موزه و کودک نسبت به گذشته در جایگاه خوبی قرار دارد و باید با رفع نقاط ضعف این حوزه آن را تقویت کرد. او در توضیحات بیشتر گفت: در دوهه اخیر در معرفی موزه‌ها به کودکان شاهد رشد صعودی بوده‌ایم. قبل از این، شرایط بازدید کودکان از موزه‌ها خیلی سخت و تمایل برای این کار پایین بود. بازدیدها خیلی خشک و مدرسه‌ای انجام می‌شد، اما امروز تغییراتی به وجود آمده که موجب این رشد شده است. موزه‌ها بازدیدهای کودکان را به رسمیت شناخته‌اند و پذیرفته‌اند در این زمینه باید کار کنند و دیگر نسبت به کودکان گارد ندارند.

او با اشاره به نقاط قوت در حوزه موزه و کودک، اظهار کرد: تجربه‌هایی در حوزه کودک اتفاق افتاده که تبدیل به الگویی برای موزه‌های مختلف شده است. این تجربه‌ها حاصل دو اتفاق است؛ اول این‌که در این سال‌ها یکسری واسطه‌ها، راهنماها و تشکل‌های خصوصی تورهای موزه‌گردی کودکان برگزار کرده‌اند و در مناسبت‌ها و ایام‌ها خاص سعی کرده‌اند با اجرای برنامه‌های مختلف مانند قصه‌گویی، کارگاه‌های آموزشی و... کودکان را با موزه و فضای آن آشنا کنند. این اقدامات به نوعی الگوسازی شده‌اند و موجب شده تورهای موزه‌گردی امروز بیشتر مختص کودکان باشد تا بزرگسالان.

موزه‌دار اضافه کرد: اتفاق تأثیرگذار دیگر، تشکیل موزه‌های اختصاصی، مانند موزه تاریخ کانون پرورش فکری کودکان، موزه عروسک‌های ملل، موزه ایرانک، موزه خیمه‌شب بازی و ... است. این موزه‌ها نیزالگویی برای موزه‌گردی کودکان شده‌اند. موزه‌های کودک از سر علاقه و توسط افرادی تشکیل شده‌اند که تخصصی کار کودک می‌کنند، همچنین این موزه‌ها کارگاه و رویداد محور هستند و برنامه‌های پویاتری در حوزه کودک دارند. به نوعی اقدامات این موزه‌های اختصاصی کودک در موزه‌ها دیگر تأثیر گذاشته است و گاهی از اقدامات آن‌ها الگوبرداری و تقلید می‌شود.

رییس اداره موزه و موسسه کتابخانه موزه ملی ملک برای نمونه گفت: در کاخ موزه‌ها و یا موزه ملک امروز شاهد اقداماتی در حوزه کودک هستیم. ما در موزه ملک مجموعه تجربه‌هایمان در حوزه کودک را در قالب یک کتاب منتشر کردیم. حتی برای کودکان خاص مانند نابینایان، اوتیسمی‌ها و ... هم تورهایی برگزار کردیم و همین نشان می‌دهد که چقدر در این زمینه جلوتر رفته‌ایم.

دبیری‌نژاد بیان کرد: هدف از گفتن این صحبت‌ها این نیست که بگویم ما در این حوزه کامل هستیم، همیشه باید جلوتر برویم، اما شیوع کرونا هم ما را کمی عقب نگه داشت. مدارس بعد از بازگشایی شاید درگیر مشکلاتی هستند که موزه را در اولویت قرار ندهند، اما باید با حمایت‌های میراث فرهنگی و شهرداری شرایط بازدیدهای مدارس از موزه‌ها را فراهم کرد.

او درباره مشکلاتی که درحوزه موزه و کودک وجود دارد، نیز اظهار کرد: باید بپذیریم که در زمینه‌هایی در این حوزه ضعیف هستیم. همچنان با روش‌های قدیمی‌تر در موزه‌ها با بچه‌ها رفتار می‌کنیم و اگر قرار است در این حوزه به نتیجه‌ای برسیم باید ادبیات و روش‌های تأثیرگذار در حوزه کودک را دنبال کنیم. تولید محتوا در فضای مجازی یکی از این روش‌هاست، در حال حاضر بچه‌ها در فضای مجازی فعال هستند، اما تولید محتوایی مناسب آن‌ها در این فضا نداریم. رسانه‌ها به عنوان واسطه‌هایی که می‌توانند به جریان‌سازی فرهنگی کمک کنند به تولید محتوا بر اساس آثار موزه‌ای برای کودکان نمی‌پردازند.

دبیری‌نژاد با بیان این‌که باید در این حوزه به گروه‌های محروم و دور از دسترس نیز فکرکنیم و اقداماتی برای آن‌ها انجام دهیم، افزود: طبیعتا در بخشی هم باید به این بپردازیم که خود موزه‌ها در حوزه کودک چه مشکلات و سختی‌هایی دارند؛ مشکل این است شاید خود موزه‌ها تمایل داشته باشند در حوزه کودک فعالیت کنند، اما آنقدر توانشان در نیروی انسانی و رفع نیازهای خودشان محدود شده است که نمی‌توانند کاری از پیش ببرند. از طرفی سیاست‌گذاران بالادستی هم این موضوع را جدی نمی‌گیرند و اگر هم به آن باور داشته باشند در حد شعار به آن می‌پردازند و نه برنامه و راهبرد. اگر این برنامه‌ها برای آن‌ها جدی باشد باید الزامات آن مانند بودجه، نیروی انسانی، کارآموز، برنامه‌ریزی برای بازی کودکان و ایجاد ابزارهای آن را فراهم کنند.

به اعتقاد او، چالش اصلی در این است که بین بدنه کارشناسی علاقه‌مند و مدیرانی که عمدتا از فضای بیرون به موزه‌ها آمده‌اند فاصله بسیار است. علاقه‌مندی را شاید در بدنه کارشناسی ببینیم، اما وقتی پشتیبانی از آن را در سطح مدیریتی نداریم، رغبت سطح کارشناسی هم از بین می‌رود. در حالی‌که باید بپذیریم کودکان و نوجوانان در همه جای دنیا بیش از ۵۰ درصد بازدیدکنندگان موزه‌ها را تشکیل می‌دهند.

این کارشناس موزه همچنین معتقد است: موزه‌های خصوصی حوزه کودک را جدی‌تر دنبال می‌کنند؛ چرا که حیاتشان به این موضوع معطوف است. موزه‌های دولتی، اما چون درآمدشان از جای دیگری تأمین می شود و مدیریتشان احساس نمی‌کنند باید به این حوزه بپردازد، کمتر رغبت و علاقه به موزه‌گردی در آن‌ها دیده می‌شود.

این موزه‌دار افزود: از طرفی نمی‌توان تمام تقصیرات را گردن موزه‌ها انداخت، بخشی از این کار باید برعهده مربیان تخصصی در نهادهای آموزشی مانند مدارس باشد که بیشتر با بچه‌ها سروکار دارند و بیشتر آن‌ها را می‌شناسند. برای آموزش مربی‌ها و معلمان هم لازم است اقدام بین سازمانی اتفاق

بیفتد، یعنی ابتدا مربیان را آموزش و با موزه‌ها آشتی دهیم تا یاد بگیرند چه درکی از موزه‌ها باید وجود داشته باشد، قطعا در مرحله بعدی خودشان مشوق حضور کودکان در موزه‌ها می‌شوند. همچنین باید این تورها را برای مدیران آموزش‌وپرورش هم برگزار کنیم.

دبیری‌نژاد با اشاره به نقش والدین در حوزه موزه و کودک، اظهار کرد: این اقدامات باید برای والدین هم انجام شود، برای مثال تورهای مشترک کودک و والد و یا تور اختصاصی والدین برگزار شود. قبل از سال ۹۸ ما تورهای موزه‌گردی مادر و فرزند داشتیم، طبیعتا چنین اقداماتی در این حوزه تأثیرگذار است.

او در بخش دیگری از صحبت‌هایش به فعالیت‌های موزه ملی ملک در حوزه کودکان اشاره کرد و گفت: در مجموعه ملک از هشت، نه سال پیش «در باغ قصه‌ها» را آغاز کردیم، بازی‌هایی را طراحی کردیم و با تورهای بازی کودکان را در موزه همراهی می‌کردیم، همچنین عروسک‌هایی ساختیم که با این عروسک‌ها راهنمای کودکان باشیم، در حال حاضر در سالن‌های موزه پازل‌هایی برای کودکان داریم. قبلا فکر می‌کردیم باید فضای اختصاصی برای کودکان ایجاد کنیم، اما الان به این نتیجه رسیدیم که باید در همه سالن‌ها و موزه‌ها شرایط کار با کودکان و جذابیت برای کودکان ایجاد کنیم.

دبیری‌نژاد بیان کرد: نکته آخر این است که در زمان‌های مناسبتی، خیلی بیشتر به تورهای کودکان پرداخته می شود، ولی واقعیت این است که مسأله ما خارج از آن مناسبت‌هاست مانند تابستان‌ها که مدارس تعطیل است. باید فکر کنیم در این ایام چگونه بچه‌ها را به موزه‌ها جذب کنیم. هچنین برای پویایی و جذب کودکان نیاز به حمایت جدی از سمت سیاست‌گذران بالادستی داریم و واقعیت این است که این کار تک حوزه‌ای نیست و اقدامی بین سازمانی است تا به نتیجه برسد.

منبع: ایسنا